

กระทู้ถามที่ ๑๒๕๓ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๘ กันยายน ๒๕๔๖

เรื่อง การแก้ไขปัญหาการแยกหมู่บ้าน

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังต่อไปนี้

ราษฎรหมู่ ๖ ตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีประชากรอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ประมาณ ๔,๕๐๐ กว่าคน มีการตั้งบ้านเรือนเป็นชุมชนหนาแน่น มีส่วนราชการหลายแห่ง มีโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ซึ่งจากความพร้อมในหลายๆ ด้าน ทำให้หมู่บ้านดังกล่าวสามารถที่จะแยกเป็นหมู่บ้านได้ถึง ๕ - ๖ หมู่บ้าน ซึ่งตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้การแยกหมู่บ้านนั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน แต่ปรากฏว่าผู้ใหญ่บ้านต้องการให้คงหมู่บ้านไว้แบบเดิมเพื่อจะได้อาศัยอำนาจหน้าที่ที่มีครอบงำหมู่บ้านได้ และสั่งห้ามคณะกรรมการหมู่บ้านให้ความเห็นชอบด้วย จึงทำให้การแยกหมู่บ้านไม่สามารถดำเนินการได้ ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาการนับคะแนนหน่วยเลือกตั้งล่าช้า ปัญหาเงินกองทุนหมู่บ้านไม่ทั่วถึง ปัญหาการแตกแยกภายในหมู่บ้าน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายในการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และสัดส่วนจำนวนประชากรที่ชัดเจนในการดำเนินการแยกหมู่บ้านหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงมหาดไทยมีการตรวจสอบถึงความพร้อมในการแยกหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาเช่นนี้หรือไม่ เพียงใด

๓. หากมีกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจหน้าที่ของตนไปในทางมิชอบ ทั้งๆ ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาความเจริญมาสู่หมู่บ้าน กระทรวงมหาดไทยจะมีมาตรการอย่างไร

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พันตำรวจโท ไวกิจ อภรณ์รัตน์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

จังหวัดกำแพงเพชร

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๒๕๓ ร.

ของ พันตำรวจโท ไหวพจน์ อารณรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดกำแพงเพชร

เรื่อง การแก้ไขปัญหาการแยกหมู่บ้าน

ข้าพเจ้า นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำถามข้อ ๑ กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายในการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และสัดส่วนจำนวนประชากรที่ชัดเจนในการดำเนินการแยกหมู่บ้านหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อ ๑ กระทรวงมหาดไทย ขอเรียนชี้แจงดังนี้

๑. สภาพทั่วไป

ในการดำเนินการจัดตั้งหมู่บ้านในแต่ละปี กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือสั่งการให้ทุกจังหวัดที่ขอจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลของหมู่บ้านที่ขอจัดตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ซึ่งประกอบด้วยจำนวนประชากร ระยะห่างของหมู่บ้านเดิมกับหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่ รวมทั้งการสำรวจตรวจสอบหลักเกณฑ์และความต้องการของประชาชนที่ต้องเป็นความประสงค์หรือความต้องการของราษฎรในหมู่บ้านอย่างแท้จริง

๒. กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ กฎเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติ

๒.๑ พระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗

๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕

๓. มาตรการและผลการดำเนินการ

กระทรวงมหาดไทย มีนโยบายในการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และ การกำหนดสัดส่วนประชากรที่ชัดเจนในการแยกหมู่บ้าน ดังนี้

๓.๑ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งหมู่บ้านไว้ ดังนี้

๑) กรณีที่มีคนอยู่รวมกันมาก แม้ว่าจำนวนบ้านน้อย ให้ถือเอาจำนวนคนเป็นสำคัญ คือ ประมาณ ๒๐๐ คน เป็นหนึ่งหมู่บ้าน

๒) กรณีที่ผู้คนตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างไกลกัน แม้จำนวนคนจะน้อย ถ้ามีจำนวนบ้านไม่ต่ำกว่า ๕ บ้านแล้ว จะตั้งเป็นหนึ่งหมู่บ้านก็ได้

๓.๒ ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๕ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งหมู่บ้านไว้ ดังนี้

๑) กรณีเป็นชุมชนหนาแน่น

(๑) เป็นชุมชนที่มีราษฎรไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า ๒๕๐ บ้าน

(๒) เมื่อแยกหมู่บ้านใหม่แล้ว หมู่บ้านใหม่ต้องมีราษฎรไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า ๑๒๐ บ้าน

(๓) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ/กิ่งอำเภอ

๒) กรณีเป็นชุมชนห่างไกล

(๑) เป็นชุมชนที่มีราษฎรไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คน หรือมีจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า ๑๒๐ บ้าน

(๒) เมื่อแยกหมู่บ้านใหม่แล้ว หมู่บ้านใหม่ต้องมีราษฎรไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน หรือจำนวนบ้านไม่น้อยกว่า ๕๐ บ้าน

(๓) ชุมชนใหม่ห่างจากชุมชนเดิมไม่น้อยกว่า ๖ กิโลเมตร

(๔) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

คำถามข้อ ๒ กระทรวงมหาดไทยมีการตรวจสอบถึงความพร้อมในการแยกหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาเช่นนี้หรือไม่ เพียงใด

คำตอบข้อ ๒ กระทรวงมหาดไทย ขอเรียนชี้แจงดังนี้

มาตรการดำเนินการ

กระทรวงมหาดไทย ได้มีการตรวจสอบถึงความพร้อมในการแยกหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ และเพื่อให้การดำเนินการขอจัดตั้งหมู่บ้านดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเกิดขึ้นจากความต้องการของราษฎรในหมู่บ้านอย่างแท้จริง กรมการปกครองได้กำหนดแนวทางให้ทุกจังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ ถือปฏิบัติดังนี้

๑. ขั้นตอนการจัดตั้งหมู่บ้าน

(๑) เมื่อกรมการปกครอง ได้รับอนุมัติงบประมาณสำหรับจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ จะดำเนินการแจ้งจังหวัดต่างๆ ส่งรายงานเสนอขอจัดตั้งหมู่บ้านมายังกรมการปกครอง โดยหมู่บ้านที่ขอ

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

หน้า ๒๑

เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๑๕/๑ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๕ มีนาคม ๒๕๔๗

จัดตั้งใหม่ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การตั้งหมู่บ้านตามมติที่คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เท่านั้น

(๒) ให้จังหวัดแจ้งอำเภอ/กิ่งอำเภอ ดำรวจจัดทำบัญชีเสนอขอจัดตั้งหมู่บ้าน โดยพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญในการเสนอขอ

(๓) ให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ แจ้งให้หมู่บ้านทำการสำรวจตรวจสอบหลักเกณฑ์และความต้องการของประชาชนในการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่

๒. การดำเนินการระดับหมู่บ้าน

(๑) ให้ผู้ใหญ่บ้าน จัดประชุมร่วมกันระหว่างประชาคมหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อลงมติให้ความเห็นชอบการขอจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ แล้วรายงานกำนัน

(๒) ให้กำนัน พิจารณาให้ความเห็นและจัดลำดับความสำคัญก่อนนำเสนอให้สภาตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณา

(๓) ให้สภาตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบการขอจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ และจัดเรียงลำดับความสำคัญระดับตำบลแล้วแจ้งผลการพิจารณาให้กำนันรายงานอำเภอ/กิ่งอำเภอ

๓. การดำเนินการระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ

(๑) ให้นายอำเภอจัดประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอพิจารณาให้ความเห็นชอบการขอจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ และจัดเรียงลำดับความสำคัญระดับอำเภอ แล้วรายงานจังหวัด

(๒) ในระดับจังหวัด ให้มีคณะกรรมการระดับจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ จำจังหวัดเป็นเลขานุการ พิจารณาก่อนกรอกรายงานมาและจัดเรียงลำดับความสำคัญหมู่บ้านระดับจังหวัด รายงานเสนอขอจัดตั้งมายังกรมการปกครอง

๔. การดำเนินการระดับกรม/กระทรวง

กรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทย จะพิจารณาอนุมัติให้จัดตั้งหมู่บ้านตามข้อมูลและคำเสนอของจังหวัดเป็นเกณฑ์ประกอบ โดยเฉลี่ยให้ได้รับจัดตั้งในจำนวนตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติงบประมาณให้จังหวัด กับจำนวนหมู่บ้านที่จังหวัดต่างๆ เสนอขอจัดตั้งใหม่ และแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติให้จังหวัดทราบ นอกจากนี้ ในการดำเนินการจัดตั้งหมู่บ้านในแต่ละปี กรมการปกครองได้มีหนังสือสั่งการให้ทุกจังหวัดที่ขอจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลของหมู่บ้านที่ขอจัดตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม

๒๕๓๕ และเกิดขึ้นจากความต้องการของราษฎรในหมู่บ้านอย่างแท้จริง รวมทั้งให้กำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับให้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลพร้อมกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนส่งให้กรมการปกครองพิจารณา โดยหากมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในชั้นใด จะดำเนินการทางวินัยแก่ผู้รับผิดชอบในชั้นนั้น

คำถามข้อ ๓ หากมีกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจหน้าที่ของตนไปในทางมิชอบ ทั้งๆ ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาความเจริญมาสู่หมู่บ้าน กระทรวงมหาดไทยจะมีมาตรการอย่างไร

คำตอบข้อ ๓ กระทรวงมหาดไทย ขอเรียนชี้แจงดังนี้

มาตรการดำเนินการ

หากมีกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจหน้าที่ของตนไปในทางมิชอบ เมื่อมีการร้องเรียนหรือร้องทุกข์ กระทรวงมหาดไทยจะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างเคร่งครัด หากมีการกระทำความผิดจะดำเนินการทางวินัยกับผู้เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง